

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ปัญหาการบังคับคดีปกครองเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม: ศึกษากรณีเอกชนก่อให้เกิดความเสียหาย ตามมาตรา 72 วรรคหนึ่ง (1) (2) และ (3) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542
ชื่อผู้เขียน	ภมร วงษ์เกตุ
อาจารย์ที่ปรึกษา	ศาสตราจารย์ ดร.ไพศิษฐ์ พิพัฒนกุล
สาขาวิชา	นิติศาสตร์
ปีการศึกษา	2557

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มุ่งศึกษาถึงปัญหาการบังคับคดีปกครองเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมกรณีเอกชนก่อให้เกิดความเสียหาย ตามมาตรา 72 วรรคหนึ่ง (1) (2) และ (3) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 โดยศึกษาจากทฤษฎีและหลักการพื้นฐานของสิทธิมนุษยชนในสิ่งแวดล้อมที่ดี หลักความคุ้มครองและความรับผิดชอบของรัฐ พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2543 คำแนะนำของประธานศาลปกครองสูงสุด ในการดำเนินคดีปกครองเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม และกฎหมายต่างประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกา ตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิด การชดเชย และความรับผิดชอบทางสิ่งแวดล้อมอย่างครอบคลุม (The Comprehensive Environmental Response, Compensation and Liability Act: CERCLA) กฎหมายสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี เช่น กฎหมายของสหพันธ์รัฐว่าด้วยการป้องกันการปล่อยมลพิษ (Bundes-Immissionsschutzgesetz : BImSchG) และกฎหมายญี่ปุ่น เช่น กฎหมายพื้นฐานว่าด้วยสิ่งแวดล้อม (The Basic Environment Law) เป็นต้น

จากการศึกษาพบว่า พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 ไม่มีบทบัญญัติให้อำนาจศาลปกครองในการบังคับเอกชนหรือองค์กรที่มีใช้หน่วยงานทางปกครองให้จ่ายเงินหรือให้ส่งมอบทรัพย์สินหรือให้กระทำการหรืองดเว้นกระทำการ และไม่มีอำนาจสั่งให้เอกชนหรือองค์กรที่มีใช้หน่วยงานทางปกครองปฏิบัติตามหน้าที่ภายในเวลาที่ศาลปกครองกำหนด กรณีเอกชนก่อให้เกิดความเสียหายทางสิ่งแวดล้อม ในกรณีที่ผู้เสียหายฟ้องเกี่ยวกับการกระทำละเมิดหรือความรับผิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือการฟ้องเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง และมีการเพิกถอนคำสั่งตามมาตรา 72 วรรคหนึ่ง (1) และความเสียหายเกิดจากการกระทำของเอกชนหรือองค์กรที่ไม่ใช่หน่วยงานทางปกครอง เช่น กรณีมีการ

เพิกถอนใบอนุญาตโรงงาน หรือสถานประกอบการ ในทางปฏิบัติศาลปกครองก็จะเรียกเอกชนฝ่ายที่ก่อให้เกิดความเสียหายเข้ามาเป็นคู่ความในฐานะผู้ร้องสอด แต่ศาลปกครองไม่มีอำนาจในการออกคำสั่งบังคับให้เอกชนผู้ก่อให้เกิดความเสียหายชดเชยค่าเสียหายแก่ผู้ได้รับความเสียหาย หรือในกรณีหากหน่วยงานทางปกครองละเลยต่อหน้าที่ปล่อยให้เจ้าของโรงงานปล่อยสารพิษลงแม่น้ำลำคลอง ศาลปกครองก็จะสั่งให้หน่วยงานทางปกครองชดเชยค่าสินไหมทดแทนแก่เอกชนผู้ได้รับความเสียหายเพียงเท่านั้น ทั้งนี้ บางกรณีเจ้าของโรงงานเองเป็นผู้ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีปัญหาพิจารณาต่อไปว่า หน่วยงานทางปกครองจะใช้สิทธิไล่เบียดเอาแก่เอกชนฝ่ายที่ก่อให้เกิดความเสียหายได้หรือไม่ โดยไม่ต้องฟ้องเป็นคดีแพ่งอีกต่างหาก โดยการให้ศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาและออกคำสั่งบังคับเอกชนผู้ก่อให้เกิดความเสียหายได้หรือไม่ โดยที่ความเสียหายทางสิ่งแวดล้อมอาจมีข้อพิพาทที่เป็นทั้งคดีอาญา คดีแพ่ง และคดีปกครอง หากผู้เสียหายใช้สิทธิทางศาล เริ่มต้นฟ้องคดีที่ศาลปกครอง ศาลปกครองจะดำเนินการสอบสวนพิจารณาคดีปกครองเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมอย่างไร เพื่อเป็นหลักประกันคุ้มครองสิทธิประชาชนภายในรัฐที่จะได้รับการเยียวยาจากความเสียหายทางสิ่งแวดล้อม ถ้าจะเทียบเคียงกับคดีแพ่งเกี่ยวเนื่องกับคดีอาญา ก็อาจจะมีคดีปกครองเกี่ยวเนื่องกับคดีสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ยังมีประเด็นปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับการกำหนดสัดส่วนความรับผิดชอบแพ่งว่าศาลปกครองจะให้ใครจ่ายค่าสินไหมทดแทนมากกว่ากันระหว่างเอกชนผู้ก่อให้เกิดความเสียหายกับหน่วยงานทางปกครอง เพราะกรณีไม่ใช่การกระทำละเมิดร่วมกัน แต่ต่างฝ่ายต่างกระทำละเมิด

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จึงเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว เห็นควรให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 72 วรรคหนึ่ง (1) และ (2) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 โดยให้มีการเพิ่มเติมวรรคสองของ (1) และ (2) ทั้งนี้ เพื่อเป็นหลักประกันในการที่ผู้ฟ้องคดีจะเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมทางสิ่งแวดล้อม และเป็นการอำนวยความสะดวกยุติธรรมทางศาล

Thesis Title Problems on the Execution of the Administrative Case in Environmental Issue:
Case of study the Results from Private Agencies' Action (in Accordance to
Paragraph 72, Article One (1) (2) (3) of the Act on Establishment of
Administrative Courts B.E. 2542)

Author Pamorn Wongket

Thesis Advisor Professor Dr.Phaisith Phipatanakul

Department Master of Laws

Academic Year 2014

ABSTRACT

This thesis is aimed on the study of the problems found in the execution of administrative case regarding the environmental issues which is the result of the private agencies' action in accordance to ; Paragraph 72, Article one (1)(2)(3) of the Act of the Establishment of Administrative Court B.E. 2542 ; theories and fundamental principles of the human rights in environmental protection; responsive and protective actions of the government ; agenda of the general assembly of the Administrative Courts' Judges on the Administrative Case's Judgment B.E. 2543; advises of the President of Supreme Administrative Court on the environmental issues. In addition, this thesis contains the revision of related laws in foreign countries such as the Comprehensive Environmental Response : Compensation and Liability Act : CERCLA (United States of America) ; (Bundes-Immissionsschutzgesetz : BImSchG) (Federal Republic of Germany); and the Basic Environmental Law (Japan).

Study result for this thesis reveals that the Act on the Establishment of the Administrative Courts B.E. 2542 does not contain the content regarding the Courts' authority for the execution of private agencies for the compensation and termination of any actions which cause any environmental damages. This could be applied to the case of environmental problems caused by the private agencies which is the result of the related government agencies' negligence which terminate the judicial order in accordance to Paragraph 72, Article one (1) of the aforementioned Act. Therefore, even though the factory (or enterprise) permission document

should be terminated and the owner is claimed as the interpleader, the Courts could not have the execution order for their compensation.

In the case that water pollution or another environmental problems caused by private agencies which is the result of the related government agencies' negligence, the compensation of this case is considered by the Courts as the responsibility of that government agencies.

The aforementioned facts have raised the interesting questions as follows ; Should the related government agencies have rights to be compensated by private agencies regardless the Civil Law Procedure? Should the Administrative Courts enforce the private agencies for the responsibilities of damages as the criminal, civil, or administrative case? How could the Administrative Courts protect the citizens' right in environmental issues in comparison to the civil and criminal case procedure? Another question is, since the environmental problem is the result of each party's misconduct, what is the optimal proportion of responsibilities between the private sectors and the related government agencies?

Therefore, this thesis would like to suggest that the revision of the Paragraph 72, Article one (1) and (2), and the addition of article two of (1) and (2) of the Act of the Establishment of Administrative Court B.E. 2542, are the solutions of the aforementioned problems regarding the assuring of the plaintiff's right for the in the environmental cases, and the maintaining of the judicial standard of the Courts.